

§ 10

Verksamhetsplan 2020 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Stadsdelsnämndens beslut

1. Verksamhetsplan 2020 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om medel för kompetensutveckling om 1,05 mnkr för kompetensutveckling, se bilaga 16.
3. Ansökan om budgetjustering hos kommunstyrelsen med 6,74 mnkr för klimatinvesteringar enligt bilaga 10a-10d.
4. Ansökan om budgetjustering hos kommunstyrelsen med 4,7 mnkr för naturreservat
5. Ansökan om budgetjustering hos kommunstyrelsen för introduktionsförskola med 2,5 mnkr enligt bilaga 15.
6. Ansökan om budgetjustering hos kommunstyrelsen med 7,1 mnkr för trygghetsskapande arbete enligt bilaga 11a-11f.
7. Ansökan om budgetjustering hos kommunstyrelsen med 12,11 mnkr för medel för lokaländamål.
8. Ansökan om budgetjustering hos kommunstyrelsen med 2,8 mnkr för ökade kostnader för maskiner och inventarier.
9. Ansökan om budgetjustering hos kommunstyrelsen med 1,0 mnkr för insatser för en giftfri förskola enligt bilaga 17.
10. Ansökan om budgetjustering hos kommunstyrelsen med 4,2 mnkr för aktivitetscenter seniorboende enligt bilaga 13.
11. Ansökan om budgetjustering för tryggt mottagande i hemmet med 4,5 mnkr enligt bilaga 14.
12. Stadsdelsnämnden uppdrar till förvaltningen att återkomma med ett underlag med tillhörande konsekvensbeskrivning inför uppsägning av hyresavtalet med Micasa för Enskededalens servicehus i samråd med kommunstyrelsens ekonomiutskott.
13. Priser till nämndens utförarenheter fastställs i enlighet med detta ärende.
14. Resultatenheter fastställs i enlighet med detta ärende.

15. Internkontrollplan samt system för intern kontroll godkänns enligt bilaga 3 och bilaga 4.
16. Omslutningsförändringar om 325,2 mnkr godkänns och anmäls till kommunstyrelsen.
17. Förvaltningschefen ges delegation för att ansöka om medel från sociala investeringsfonden.
18. Stadsdelsnämnden beslutar att därutöver anföra

Inledning

I en värld där grundläggande fri och rättigheter hotas, måste vi demokratiska partier stå upp för de gemensamma värderingar vi har. Från länder som härjas av krig, fattigdom och förtryck kommer många människor till Europa och även till Stockholm och vår stadsdel. Dessa människor ska även i fortsättningen kunna bygga sig en framtid, även här i Enskede-Årsta-Vantör. Den omtanke som många visat sina medmänniskor på flykt, stärker oss att vi kommer att klara mottagandet och integrationen på ett bra sätt.

Grunden för vårt välstånd är marknadsekonomi, valfrihet och företagande. Staden har inga egna pengar utan förfogar över medborgarnas pengar. Det ställer stora krav på att de verksamheter vi har är ändamålsenliga, effektiva och ger bevisad effekt. Utgår vi från detta kan vi få så mycket verksamhet som möjligt med den budget vi har. Vi kommer därför fortsätta att driva på för att våra verksamheter ska vara konkurrensutsatta och att valfrihet ska finnas för våra medborgare. Vi menar att demokrati inte bara handlar om att vara aktiv på valdagen och att det finns t ex stadsdelsnämnder att påverka genom. Demokrati är också att kunna ha ett avgörande inflytande vid köksbordet hemma om vilken förskola, skola eller hemtjänst som ska väljas.

Trygghet

Att medborgare ska kunna känna sig trygga är en av viktigaste uppgifterna en stat och stad har. Otryggheten i vårt stadsdelsområde är på vissa platser stor. Vi är därför glada att kunna presentera Platssamverkan Rågsved som en trygghetsskapande insats som inte bara tar tag i problemen kortsiktigt utan även arbetar med trygghet och utanförskap på ett långsiktigt hållbart sätt.

Majoriteten fortsätter även sitt arbete med att identifiera otrygga platser och åtgärda dem, ofta med medel från trygghetsfonden. Bättre belysning, upprustning av gångtunnlar och otrygga stråk är exempel på insatser som majoriteten fortsätter arbeta med.

Näringsliv

Söderort har drabbats hårt av att många kvalificerade arbetsplatser försvunnit när huvudkontor och regionkontor flyttat norrut från Söderort till bl.a. Kista och Solna. Enskede-Årsta-Vantör har fler invånare som pendlar ut ur stadsdelen än som pendlar in under dagtid. Långa restider tär på människors hälsa och fritid samtidigt som det i Stockholm kostar tiotals miljarder i förlorad arbetstid. Det är viktigt att stimulera näringsliv och företagande i stadsdelen och i samband med anläggandet av Slakthusområdet finns ett gyllene tillfälle att skapa attraktionskraft.

Förvaltningen ska implementera Stockholms stads näringslivspolicy och ta fram en lokal strategi för att attrahera näringsliv och företagande i dialog med företagarrådet.

Verklighetslabbet på Stureby vård och omsorgsboende är en plattform för innovation. De möjligheter det innebär ska kommuniceras till det lokala näringslivet. I samverkan med företagen ska förvaltningen också fortsätta med det trygghetsfrämjande arbetet i Årsta partihallar som påbörjades under 2019.

Förskola

Den svenska förskolan är ett internationellt föregångsexempel och någonting vi kan vara stolta över. Forskning påvisar vissa faktorer som avgörande för kvaliteten på det pedagogiska innehållet. En god lärandemiljö, barngrupper som inte är för stora och inte för många barn per pedagog är exempel på sådana. Det är viktigt att vi inte bara fokuserar på ett av dessa mått utan arbetar med alla dessa bitar för att fortsätta utveckla och förbättra förskolan.

Förskolan är också en avgörande nyckel för integration. Vi ser därför fortsatt positivt på de introduktionsförskolor vi driver inom ramen för vår öppna förskolor.

Nuvarande majoriteten ärvde en stor sjukfrånvaro vid majoritetsskiftet. Vi är fortsatt oroliga för de höga sjukfrånvarotalen i förskolan och kommer arbeta med att få ner dessa. Det skapar inte bara en bättre ekonomi, det minskar också lidande hos personer som kan få stöd att orka gå till arbetet.

Äldreomsorg

Stadsdelen har ett överskott av platser på servicehus. Det gör att vi får betala för tomma platser. Dessa kostnader uppgår till flera miljoner varje år. Eftersom det samtidigt finns en lång kö till Trygghetsboenden kommer majoriteten fortsätta arbetet med att ombilda Enskededalens servicehus till ett Trygghetsboende. Då kan fler äldre få en bostad samtidigt som stadsdelens kostnader minskar. Det är

viktigt att denna process sker på ett varsamt och respektfullt sätt gentemot de äldre som idag bor på Enskededalens servicehus.

Stadsdelen gör ett fantastiskt arbete med bland annat Verklighetslabbet i Stureby och med Nollvision undernärning, verksamheter som prisats för sina innovationer. Arbetet inom dessa verksamheter fortsätter och utvecklas ytterligare under året.

Ett strategiskt upphandlingsarbete för ökad effektivitet och större miljöfokus

Som ett led i att effektivisera arbetet i våra verksamheter är det naturligt att se över om andra aktörer kan utföra ett lika bra eller bättre arbete till ett lägre pris. Det är ett exempel på att vi tar ekonomiskt ansvar och hushållar med medborgarnas pengar. Majoriteten uppdrar därför åt förvaltningen att ta fram en strategisk upphandlingsplan som genomlyser alla verksamheter som inte utgör den direkta myndighetsutövningen inom stadsdelen. Verksamheter som bedöms kunna handlas upp ska planläggas och handlas upp inom de närmaste åren.

Genom att upphandla verksamhet ska förvaltningen sträva efter en ökad medborgarnytta, exempelvis genom att öka tillgänglighet, upplevd trygghet och liknande. Samtliga upphandlingar som läggs in i planeringen ska ställa höga krav på ökat inslag av miljöparametrar som direkt eller indirekt minskar vårt samhälles miljöpåverkan. Varje enskild upphandling ska också medföra sänkta kostnader eller ökad flexibilitet jämfört med att driva verksamheten i egen regi.

Ohälsa bland ungdomar

Verksamhetsplanen är ett bra verktyg för att planera, leda och sedan utvärdera förvaltningens arbete. Det är därför viktigt att de mål som sätts i VP är både ambitiösa och samtidigt realistiska. Vi är nöjda med flertalet av målen i årets VP. Ett av målen skaver dock. I VP anges att vårt mål är att 56% av våra ungdomar ska skatta sin hälsa som god. Det kan vara en siffra baserad på verkligheten, men vi kommer aldrig vara nöjda med att nära hälften av ungdomarna i stadsdelen känner sig sjuka på något sätt.

Med tanke på vår väl utbyggda hälsovård så verkar det inte troligt att det huvudsakligen handlar om somatiska symtom, utan de som anser sig sjuka räknar förmodligen in mental ohälsa. Vi kan diskutera bakgrunden till detta och det finns många faktorer som kan spela in, t.ex. ges ibland en ganska mörk framtidsbild i media, med vikande konjunktur och klimathot. Det är svårt att hitta arbete, speciellt för de ungdomar som inte har lyckats så bra med skolgången samt bostad när det är dags att flytta hemifrån.

Vetenskapen hävdar två faktorer som viktiga för mental hälsa: Fullgjord skolgång och fysisk aktivitet. Vi som kommunens representanter kan påverka

bägge, och gör redan stora insatser på dessa områden. Vi bör fortsätta med detta och undersöka vilka ytterligare insatser vi kan göra.

Fritid

Vi har flera områden i stadsdelen där känslan av utanförskap och brist på framtidstro leder till ökad otrygghet. Det är där extra viktigt att vi har ett bra och målinriktat förebyggande arbete. Barn och ungdomar ska tillgodoses en meningsfull fritid med pedagogiskt ledda verksamheter. Ett exempel på sådan verksamhet är fritids- och ungdomsgårdarna. En illa fungerande fritids- och ungdomsgård kan vara till mer skada än nytta. Det är därför viktigt att vi hela tiden utvärderar och utvecklar arbetet vid våra fritids- och ungdomsgårdar. För att koppla till avsnittet om ungdomars ohälsa vill vi se ytterligare satsningar på fysiska aktiviteter vid fritids- och ungdomsgård.

Snösättras vidareutveckling

Efter inrättandet av naturreservat i Rågsveds Friområde ligger delar av Snösättra upplagsområde inom reservatet och ska rivas och saneras. Hur resten av upplagsområdet ska användas diskuteras. I augusti 2018 godkände Stadsdelsnämnden förvaltningens förslag att tillsammans med exploateringskontoret utreda hur upplagsområdet ska utvecklas (Dnr 3.2-469/2018). Lokala företag och andra hyresgäster har lämnat förslag, liksom olika kulturintressen och naturskyddsföreningar. Nedan försöker vi sammanfatta och föreslå en väg framåt.

Vi föreslår att följande åtgärder utreds med avseende på tidplan, konsekvenser och kostnad:

Området och byggnader inventeras och dokumenteras och föroreningar identifieras. Illegala bosättningar avhyses. Att riva, sanera och jämna till marken i området söder om kraftledningen. Norra delen saneras varsamt och på lång sikt t.ex. genom s.k. biologisk sanering. Befintliga seriösa "verksamheter" (ej boende) i södra delen erbjuds att flytta sina skjul till, eller möjligen bygga nytt på, oanvända tomter i norra delen. Kvarvarande byggnader inventeras med avseende på säkerhet och tillgänglighet och åtgärdas på lämpligt sätt (på hyresgästens bekostnad). Företag och andra hyresgäster i norra delen erbjuds längre kontrakt mot att de bidrar till installation/upprustning av el och VA. Företagen och de andra hyresgästerna avgör hur fasaderna mot vägen och ett urval andra väggar ska användas, t.ex. för publik graffiti. Bilvrak och andra platser som kan locka barn att klättra eller skada dem på annat sätt tas bort eller görs säkrare. Fasader från södra delen som bedöms kulturellt värdefulla kan flyttas till oanvänd tomt i norra delen. Läckage av föroreningar bör förhindras, t.ex. med dräneringsbrunnar och pump/reningsanläggning.

Planerade miljöinvesteringar

I Verksamhetsplanen beskrivs ett antal miljöinvesteringar, vidare specificerade i bilagorna. Detta dokument ger kommentarer till några av dessa. Generellt ser vi dock att kostnader i flera fall är preliminära, och bör därmed omprövas i de fall de avsevärt avviker från VP. Det är viktigt att de satsningar som görs har en reell miljöeffekt och samtidigt är effektiv utifrån ett kostnadsperspektiv. Som exempel på investeringar som bör motiveras ytterligare kan nämnas satsningen på elcyklar och Asfaltering av gång- och cykelvägar.

Avseende satsning på elcyklar och liknande är det en lovvärd ambition men ca 8 kr per insparat kg CO₂ är mer än vad andra klimatåtgärder kostar. Investeringen tycks därmed inte motiverad ur klimat- eller miljösynpunkt. En tydligare beskrivning av syftet kan dock motivera investeringen. Det antyds att det är fältassistenter som ska använda cyklarna; tveksamt eftersom fältassistenter rör sig över större områden än så. Med så lite användning kommer cyklarna att bli stående mycket av tiden, och därmed riskera bli stulna eller vandaliserade. Alternativt parkeras de i lokalerna, och dras ut och in varje gång de används.

Avseende asfaltering av gång- och cykelbanor kan sägas att asfalt är en restprodukt från bensin- och dieseloljetillverkning, och därmed indirekt en CO₂-källa. Vid själva läggningen smälts den i en ugn eldad med diesel, eller, i det som kallas "utsläppsfri" eller "CO₂-neutral" asfalt, med bioolja. Lika mycket CO₂ släpps ut, även om inte fossilt. Väl lagd kommer asfalten att långsamt oxidera och därmed ge utsläpp. Även återvinningen ger utsläpp. Vad som återvinns, och när, är f.ö. oklart i ansökan. Sammantaget ger asfaltering stora utsläpp. Den "klimatbesparing" som anges, 1412 kg, motiverar sålunda inte en kostnad på totalt 3,5 miljoner kr. Trots det kan det vara motiverat att hårdgöra vissa gång- och cykelvägar om de är tillräckligt utnyttjade.

Ärendet

Kommunfullmäktige har fastställt budget för staden.

Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnande styrdokumentet för stadens nämnder och bolag. Stadens integrerade system för ledning och styrning (ILS) är styrande i nämndernas arbete med budget och verksamhetsplan. I kommunfullmäktiges budget fastställs kommunfullmäktiges inriktningsmål, kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet samt indikatorer och aktiviteter. I nämndens verksamhetsplan fastställs nämndens mål, aktiviteter och indikatorer.

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 11 december 2019.

Dnr EÅV 2019/660.

Yrkanden

Gustav Johansson m.fl. (M), Urban Rybrik (L), Ola Gabrielsson (MP) och Christan Peterson (C) yrkar att nämnden ska besluta

1. att i huvudsak bifalla förvaltningen förslag till verksamhetsplan, samt
2. att där utöver anföra

Inledning

I en värld där grundläggande fri och rättigheter hotas, måste vi demokratiska partier stå upp för de gemensamma värderingar vi har. Från länder som härjas av krig, fattigdom och förtryck kommer många människor till Europa och även till Stockholm och vår stadsdel. Dessa människor ska även i fortsättningen kunna bygga sig en framtid, även här i Enskede-Årsta-Vantör. Den omtanke som många visat sina medmänniskor på flykt, stärker oss att vi kommer att klara mottagandet och integrationen på ett bra sätt.

Grunden för vårt välstånd är marknadsekonomi, valfrihet och företagande. Staden har inga egna pengar utan förfogar över medborgarnas pengar. Det ställer stora krav på att de verksamheter vi har är ändamålsenliga, effektiva och ger bevisad effekt. Utgår vi från detta kan vi få så mycket verksamhet som möjligt med den budget vi har. Vi kommer därför fortsätta att driva på för att våra verksamheter ska vara konkurrensutsatta och att valfrihet ska finnas för våra medborgare. Vi menar att demokrati inte bara handlar om att vara aktiv på valdagen och att det finns t ex stadsdelsnämnder att påverka genom. Demokrati är också att kunna ha ett avgörande inflytande vid köksbordet hemma om vilken förskola, skola eller hemtjänst som ska väljas.

Trygghet

Att medborgare ska kunna känna sig trygga är en av viktigaste uppgifterna en stat och stad har. Otryggheten i vårt stadsdelsområde är på vissa platser stor. Vi är därför glada att kunna presentera Platssamverkan Rågsved som en trygghetsskapande insats som inte bara tar tag i problemen kortsiktigt utan även arbetar med trygghet och utanförskap på ett långsiktigt hållbart sätt.

Majoriteten fortsätter även sitt arbete med att identifiera otrygga platser och åtgärda dem, ofta med medel från trygghetsfonden. Bättre belysning, upprustning av gångtunnlar och otrygga stråk är exempel på insatser som majoriteten fortsätter arbeta med.

Näringsliv

Söderort har drabbats hårt av att många kvalificerade arbetsplatser försvunnit när huvudkontor och regionkontor flyttat norrut från Söderort till bl.a. Kista och Solna. Enskede-Årsta-Vantör har fler invånare som pendlar ut ur stadsdelen än som pendlar in under dagtid. Långa restider tär på människors hälsa och fritid samtidigt som det i Stockholm kostar tiotals miljarder i förlorad arbetstid. Det är viktigt att stimulera näringsliv och företagande i stadsdelen och i samband med anläggandet av Slakthusområdet finns ett gyllene tillfälle att skapa attraktionskraft.

Förvaltningen ska implementera Stockholms stads näringslivspolicy och ta fram en lokal strategi för att attrahera näringsliv och företagande i dialog med företagarrådet.

Verklighetslabbet på Stureby vård och omsorgsboende är en plattform för innovation. De möjligheter det innebär ska kommuniceras till det lokala näringslivet. I samverkan med företagen ska förvaltningen också fortsätta med det trygghetsfrämjande arbetet i Årsta partihallar som påbörjades under 2019.

Förskola

Den svenska förskolan är ett internationellt föregångsexempel och någonting vi kan vara stolta över. Forskning påvisar vissa faktorer som avgörande för kvaliteten på det pedagogiska innehållet. En god lärandemiljö, barngrupper som inte är för stora och inte för många barn per pedagog är exempel på sådana. Det är viktigt att vi inte bara fokuserar på ett av dessa mått utan arbetar med alla dessa bitar för att fortsätta utveckla och förbättra förskolan.

Förskolan är också en avgörande nyckel för integration. Vi ser därför fortsatt positivt på de introduktionsförskolor vi driver inom ramen för vår öppna förskolor.

Nuvarande majoriteten ärvde en stor sjukfrånvaro vid majoritetsskiftet. Vi är fortsatt oroliga för de höga sjukfrånvarotalen i förskolan och kommer arbeta med att få ner dessa. Det skapar inte bara en bättre ekonomi, det minskar också lidande hos personer som kan få stöd att orka gå till arbetet.

Äldreomsorg

Stadsdelen har ett överskott av platser på servicehus. Det gör att vi får betala för tomma platser. Dessa kostnader uppgår till flera miljoner varje år. Eftersom det samtidigt finns en lång kö till Trygghetsboenden kommer majoriteten fortsätta arbetet med att ombilda Enskededalens servicehus till ett Trygghetsboende. Då kan fler äldre få en bostad samtidigt som stadsdelens kostnader minskar. Det är

viktigt att denna process sker på ett varsamt och respektfullt sätt gentemot de äldre som idag bor på Enskededalens servicehus.

Stadsdelen gör ett fantastiskt arbete med bland annat Verklighetslabbet i Stureby och med Nollvision undernäring, verksamheter som prisats för sina innovationer. Arbetet inom dessa verksamheter fortsätter och utvecklas ytterligare under året.

Ett strategiskt upphandlingsarbete för ökad effektivitet och större miljöfokus
Som ett led i att effektivisera arbetet i våra verksamheter är det naturligt att se över om andra aktörer kan utföra ett lika bra eller bättre arbete till ett lägre pris. Det är ett exempel på att vi tar ekonomiskt ansvar och hushållar med medborgarnas pengar. Majoriteten uppdrar därför åt förvaltningen att ta fram en strategisk upphandlingsplan som genomlyser alla verksamheter som inte utgör den direkta myndighetsutövningen inom stadsdelen. Verksamheter som bedöms kunna handlas upp ska planläggas och handlas upp inom de närmaste åren.

Genom att upphandla verksamhet ska förvaltningen sträva efter en ökad medborgarnytta, exempelvis genom att öka tillgänglighet, upplevd trygghet och liknande. Samtliga upphandlingar som läggs in i planeringen ska ställa höga krav på ökat inslag av miljöparametrar som direkt eller indirekt minskar vårt samhälles miljöpåverkan. Varje enskild upphandling ska också medföra sänkta kostnader eller ökad flexibilitet jämfört med att driva verksamheten i egen regi.

Ohälsa bland ungdomar

Verksamhetsplanen är ett bra verktyg för att planera, leda och sedan utvärdera förvaltningens arbete. Det är därför viktigt att de mål som sätts i VP är både ambitiösa och samtidigt realistiska. Vi är nöjda med flertalet av målen i årets VP. Ett av målen skaver dock. I VP anges att vårt mål är att 56% av våra ungdomar ska skatta sin hälsa som god. Det kan vara en siffra baserad på verkligheten, men vi kommer aldrig vara nöjda med att nära hälften av ungdomarna i stadsdelen känner sig sjuka på något sätt.

Med tanke på vår väl utbyggda hälsovård så verkar det inte troligt att det huvudsakligen handlar om somatiska symtom, utan de som anser sig sjuka räknar förmodligen in mental ohälsa. Vi kan diskutera bakgrunden till detta och det finns många faktorer som kan spela in, t.ex. ges ibland en ganska mörk framtidsbild i media, med vikande konjunktur och klimathot. Det är svårt att hitta arbete, speciellt för de ungdomar som inte har lyckats så bra med skolgången samt bostad när det är dags att flytta hemifrån.

Vetenskapen hävdar två faktorer som viktiga för mental hälsa: Fullgjord skolgång och fysisk aktivitet. Vi som kommunens representanter kan påverka

bägge, och gör redan stora insatser på dessa områden. Vi bör fortsätta med detta och undersöka vilka ytterligare insatser vi kan göra.

Fritid

Vi har flera områden i stadsdelen där känslan av utanförskap och brist på framtidstro leder till ökad otrygghet. Det är där extra viktigt att vi har ett bra och målinriktat förebyggande arbete. Barn och ungdomar ska tillgodoses en meningsfull fritid med pedagogiskt ledda verksamheter. Ett exempel på sådan verksamhet är fritids- och ungdomsgårdarna. En illa fungerande fritids- och ungdomsgård kan vara till mer skada än nytta. Det är därför viktigt att vi hela tiden utvärderar och utvecklar arbetet vid våra fritids- och ungdomsgårdar. För att koppla till avsnittet om ungdomars ohälsa vill vi se ytterligare satsningar på fysiska aktiviteter vid fritids- och ungdomsgård.

Snösättras vidareutveckling

Efter inrättandet av naturreservat i Rågsveds Friområde ligger delar av Snösättra upplagsområde inom reservatet och ska rivas och saneras. Hur resten av upplagsområdet ska användas diskuteras. I augusti 2018 godkände Stadsdelsnämnden förvaltningens förslag att tillsammans med exploateringskontoret utreda hur upplagsområdet ska utvecklas (Dnr 3.2-469/2018). Lokala företag och andra hyresgäster har lämnat förslag, liksom olika kulturintressen och naturskyddsföreningar. Nedan försöker vi sammanfatta och föreslå en väg framåt.

Vi föreslår att följande åtgärder utreds med avseende på tidplan, konsekvenser och kostnad:

Området och byggnader inventeras och dokumenteras och föroreningar identifieras. Illegala bosättningar avhyses. Att riva, sanera och jämna till marken i området söder om kraftledningen. Norra delen saneras varsamt och på lång sikt t.ex. genom s.k. biologisk sanering. Befintliga seriösa "verksamheter" (ej boende) i södra delen erbjuds att flytta sina skjul till, eller möjligen bygga nytt på, oanvända tomter i norra delen. Kvarvarande byggnader inventeras med avseende på säkerhet och tillgänglighet och åtgärdas på lämpligt sätt (på hyresgästens bekostnad). Företag och andra hyresgäster i norra delen erbjuds längre kontrakt mot att de bidrar till installation/upprustning av el och VA. Företagen och de andra hyresgästerna avgör hur fasaderna mot vägen och ett urval andra väggar ska användas, t.ex. för publik graffiti. Bilvrak och andra platser som kan locka barn att klättra eller skada dem på annat sätt tas bort eller görs säkrare. Fasader från södra delen som bedöms kulturellt värdefulla kan flyttas till oanvänd tomt i norra delen. Läckage av föroreningar bör förhindras, t.ex. med dräneringsbrunnar och pump/reningsanläggning.

Planerade miljöinvesteringar

I Verksamhetsplanen beskrivs ett antal miljöinvesteringar, vidare specificerade i bilagorna. Detta dokument ger kommentarer till några av dessa. Generellt ser vi dock att kostnader i flera fall är preliminära, och bör därmed omprövas i de fall de avsevärt avviker från VP. Det är viktigt att de satsningar som görs har en reell miljöeffekt och samtidigt är effektiv utifrån ett kostnadsperspektiv. Som exempel på investeringar som bör motiveras ytterligare kan nämnas satsningen på elcyklar och Asfaltering av gång- och cykelvägar.

Avseende satsning på elcyklar och liknande är det en lovvärd ambition men ca 8 kr per insparat kg CO₂ är mer än vad andra klimatåtgärder kostar. Investeringen tycks därmed inte motiverad ur klimat- eller miljösynpunkt. En tydligare beskrivning av syftet kan dock motivera investeringen. Det antyds att det är fältassistenter som ska använda cyklarna; tveksamt eftersom fältassistenter rör sig över större områden än så. Med så lite användning kommer cyklarna att bli stående mycket av tiden, och därmed riskera bli stulna eller vandaliserade. Alternativt parkeras de i lokalerna, och dras ut och in varje gång de används.

Avseende asfaltering av gång- och cykelbanor kan sägas att asfalt är en restprodukt från bensin- och dieseloljetillverkning, och därmed indirekt en CO₂-källa. Vid själva läggningen smälts den i en ugn eldad med diesel, eller, i det som kallas "utsläppsfri" eller "CO₂-neutral" asfalt, med bioolja. Lika mycket CO₂ släpps ut, även om inte fossilt. Väl lagd kommer asfalten att långsamt oxidera och därmed ge utsläpp. Även återvinningen ger utsläpp. Vad som återvinns, och när, är f.ö. oklart i ansökan. Sammantaget ger asfaltering stora utsläpp. Den "klimatbesparing" som anges, 1412 kg, motiverar sålunda inte en kostnad på totalt 3,5 miljoner kr. Trots det kan det vara motiverat att hårdgöra vissa gång- och cykelvägar om de är tillräckligt utnyttjade.

Veronica Palm m.fl. (S) yrkar att nämnden ska besluta

1. att förvaltningen återkommer med förslag till verksamhetsplan 2020 utifrån det socialdemokratiska budgetförslaget i kommunfullmäktige som innebär en budget på totalt ytterligare 700 miljoner kronor för staden,
2. att säkerställa att stadsdelens strukturerade jämställdhetsarbete inte nedprioriteras,
3. att rusta upp kultur och fritid för barn och unga, inklusive förebyggande arbete,
4. att stadsdelsnämnden beslutar att inte avveckla träffpunkten Valvet, samt
5. att där utöver anföra

Vår del av staden rymmer salta bad i Årstaviken, levande kulturhus i Östberga, natur- och kulturvandring i Snösättra, ett litet hembageri mellan villorna i Enskede, koloniträdsgårdsföreningar, parklekar och en räckta andra smultrunställten. I vår stadsdel bor vi i villor och radhus, i höghus och låghus. Vi lever i olika familjekonstellationer och kommer från olika delar av världen men vi möts i våra skolor och förskolor, på torgen och tunnelbanan och i den lokala kultur- och fritidsverksamheten.

Några av oss har större behov av att den offentliga verksamheten ger stöd och trygghet, men de allra flesta lever sina liv utan att tänka på politiken eller dess verksamhet, även om vi varje dag tar del i det gemensamma. Vi är olika och har olika drömmar om framtiden, men vi har det gemensamt att vi bor i samma del av staden och att vi just därför är beroende av varandra och varandras välfärd. Hur din granne mår påverkar din livskvalitet och vice versa.

Den föreslagna verksamhetsplanen är ett resultat av den budget som kommunfullmäktige antagit. En budget som är ett resultat av att den borgerliga majoriteten under denna mandatperiod prioriterat skattesänkningar framför en väl fungerande välfärd. Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet, Miljöpartiet och Kristdemokraterna har drivit igenom en budget som har låga ambitioner. Det återspeglas nu i förslaget till verksamhetsplan för Enskede Årsta Vantör.

De allra yngsta

När bara lönekostnaderna inom stadens pedagogiska verksamheter de senaste åren ökat med 3-5 % och det varit en uttalad ambition att höja attraktiviteten före exempelvis förskolläraryrket och barnskötaryrket väljer nu kommunfullmäktiges högermajoritet att lägga en budget för förskolan som i princip inte innebär någon uppräknings av schablonen. Denna höjs förvisso med 0,9 % men samtidigt höjs personalkostnaderna i form av det så kallade personalförsäkringstillägget med 1 %. Resultatet blir en förskola som ska klara pris- och löneökningar utan något som helst utrymme för det. Förskolechefer tvingas nu administrera besparingar istället för kunskap och pedagogisk verksamhet.

I delar av vår stadsdel finns många barn och familjer som behöver ökat stöd i svenska språket och mer av samhällskontant för bättre förutsättningarna för etablering. I andra delar arbetar när nog alla vuxna och har rätt att kräva att stadsdelen erbjuder en trygg barnomsorg när hemmet. Därför vill vi socialdemokrater i Enskede Årsta Vantör öka resurserna till förskolan generellt, och lägga ytterligare fokus på språkförskola, modersmål i förskolan och alla barns rätt till heltid.

De unga

I en stad där allt fler känner sig otrygga borde staden prioritera det förebyggande arbetet. Polisens uppmaning till staden är tydlig – ge skolan bra förutsättningar att jobba förebyggande. Det möts i årets budget med en historiskt låg uppräkningsgrad av skolpengen med 0,9 % - det vill säga även där en nollbudget när det höjda PF-tillägget betalts. Det är inte svårt att se att skolorna kommer välja bort det som inte är lagreglerat och att mycket av förebyggande insatser kommer att komma an på stadsdelsnämnderna. I detta ligger mycket av det förebyggande arbetet. Det är i det sammanhanget värt att notera att förra årets neddragning på barn, kultur och fritid om 66 miljoner kronor nu förstärks med ytterligare 11 miljoner i sparkrav.

Även med den bakgrunden är det med förvåning vi konstaterar hur flagrant den blågröna majoriteten försämrar för unga i vår stadsdel. Det framgångsrika samarbetet med Fryshuset i Östberga avslutas, badbussarna läggs ner, feriejobben halveras från 1.600 till 800 per år, fritidsgårdarna får signaler om besparing, föreningsbidragen sänks och så vidare. Av alla nedskärningar politiken kan göra, måste ändå det mest ogenomtänkta vara att ta bort möjligheter till kultur&fritid, vägar in på arbetsmarknaden och en positiv framtid för våra unga. Vi vill inte vara alarmistiska, men måste ändå peka på att effekterna av att prioritera skattesänkning på bekostnad av ungas möjligheter kommer att slå tillbaka, både på kort och lång sikt. Vi socialdemokrater i Enskede Årsta Vantör kan omöjligt se hur den verksamhet som nu drabbas inte räknas som en del av den så kallade kärnverksamheten i stadsdelen.

De årsrika

Även äldreomsorgens verksamhet präglas av vägvalet att behålla skattesänkningen från 2019 framför att höja kvaliteten i äldreomsorgen. Ett effektiviseringskrav på 87 miljoner kronor kommer resultera i att stadsdelsnämnderna kommer tvingas till en alltmer restriktiv bedömning. Tvärt emot vad som utlovats från den styrande majoriteten kommer det nu alltså att bli svårare att få en biståndsbedömd insats.

De omstruktureringar av viss verksamhet som görs i vår stadsdel är rätt, men kräver varsamhet och måste ske utifrån de boendes rätt till ett tryggt liv och personalens möjlighet att göra ett gott arbete. Det är med oro vi nu får signaler om hur stadsdelens personal får en allt trängre arbetssituation och att det strukturerade jämställdhetsarbetet fhasas ut, vilket bekräftas av att majoriteten tar bort det som fokusområde i verksamhetsplanen. Socialdemokraterna i Enskede Årsta Vantör vill gå i rakt motsatt riktning. Vi vet att de vardagshjältar

som arbetar i vår verksamhet är en förutsättning för att upprätthålla en god välfärd för medborgare/brukarna och att politikens ansvar är att säkerställa stadsdelen som en attraktiv arbetsgivare.

De med rätt till extra stöd

En av de största enskilda satsningar som kommunfullmäktige har gjort på stadsdelsnämnderna är att öka anslagen till ekonomiskt bistånd. Samtidigt begränsas ambitionerna för stadens arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Att föra stockholmare från arbete och utbildning till passivt bidragsbehov är i sig fel men det innebär också en ökad belastning på stadsdelarnas verksamheter. När jobbtorgen har otillräckliga förutsättningar drabbar det individ- och familjeomsorgen och handläggare inom ekonomiskt bistånd. Socialpsykiatri i Enskede Årsta Vantör får enligt majoritetens budget en "ökning" på 0,3%, vilket innebär en de facto minskning då pris- och löneökning inte är medräknat.

Vi socialdemokrater i Enskede Årsta Vantör ser med oro på hur de allra mest utsatta medborgarna i vår stadsdel drabbas av den åtstramning som måste ske i kölvattnet av skattesänkningar. När vi ser nedläggningen av Valvet och hur socialsekreterare rationaliseras bort bekräftas vår oro. Det går inte att beskriva som någonting annat än utarmning av den offentliga kärnverksamheten. Om inte stöd till de allra mest utsatta är en del av välfärdens kärna, vad är det då? Trots försök i verksamhetsplanen att lugna genom texter om att "brukare inte ska drabbas" oroas vi också över hur framtiden för stöd för medborgare med funktionsvariationer kommer ta sig ut.

Det gröna och det grå

Trots behovet av fler, inte färre hyresrätter i hela staden påbörjades direkt vid maktskiftet i stadshuset planer för nya ombildningar och utförsäljningar. För en stad som växer och dessutom brottas med djup segregation är det helt fel väg att gå. Medborgare i vår del av staden oroas över vad som kommer ske med deras hus och hem samtidigt som vi skulle behöva bereda plats för fler att bo här, samtidigt som vi värnar våra grön- och rekreationsområden. Vi socialdemokrater ser också brister i delar av våra centrum och dess förvaltning som snarare förstärker medborgarnas upplevda otrygghet. Stadsdelen måste stärka trygghet och se över formen för hur våra centrum kan bli attraktiva mötesplatser för oss som bor i området. Vi socialdemokrater i Enskede Årsta Vantör vill ha en trygg, levande och hållbar stadsdel. Att minska anslaget till parkskötsel, så som görs i verksamhetsplanen, går i motsatt riktning.

På punkt efter punkt står det tydligt att vi Socialdemokrater har högre ambitioner än den styrande majoriteten som konsekvent ställer skattesänkningar högst på dagordningen. Vi socialdemokrater vill istället

fortsätta arbetet för att Stockholm ska vara en stad för alla. En stad som håller samman med höga ambitioner för ekologisk, ekonomisk och demokratisk hållbarhet. Det är möjligt – men inte om man väljer skattesänkning före välfärd. Vi beklagar detta vägval och noterar att om Socialdemokraternas budgetförslag vunnit kommunfullmäktiges gehör hade Enskede Årsta Vantörs stadsdelsnämnd fått mer än 36 miljoner mer för att rusta välfärden i vår stadsdel.

Hassan Jama m.fl. (V) yrkar att nämnden ska besluta

1. att avslå förslaget och återkomma med ett förslag till verksamhetsplan och budget utifrån Vänsterpartiets reservation i kommunfullmäktige,
2. att säkerställa att stadsdelens strukturerade jämställdhetsarbete inte nedprioriteras,
3. att rusta upp kultur och fritid för barn och unga, inklusive förebyggande arbete,
4. att stadsdelsnämnden beslutar att inte avveckla träffpunkten Valvet, samt
5. att där utöver anföra

Majoritetens budgetförslag:

Den blågröna majoriteten har i sin budget för Stockholms stad valt att fortsätta med sänkt kommunalskatt med 16 öre, vilket även för 2020 ger en skattesats om 17:74 konor, för övrigt samma skattesats som SD har i sin budget för Stockholm. Det motsvarar ett bortfall av skatteintäkter på 400 miljoner i kronor även år 2020. Vänsterpartiet har i stället föreslagit en höjning med 14 öre – totalt 30 öre högre skattesats - för att kunna göra offensiva satsningar i stadens välfärdsverksamheter.

Skattesänkningar, kommande privatiseringar av välfärdstjänster, försäljningar av stadens tillgångar samt ombildningen av allmännyttans hyreslägenheter dränerar den offentliga ekonomin när invånarnas gemensamma tillgångar i princip förskingras.

Vänsterpartiets budgetförslag skulle ge stadsdelsnämnderna ett tillskott med totalt 617 miljoner kronor, Enskede-Årsta-Vantörs del av dessa pengar skulle innebära drygt 67, 5 miljoner kronor i tillskott till våra kärnverksamheter.

Det blågröna budgetförslaget kommer att innebära en ännu restriktivare biståndsbedömning inom äldreomsorgen, svårigheter med att bevilja den hjälp som den enskilde har behov av inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt risk för större barngrupper alternativt lägre pedagogtätethet inom förskolan. Anslaget för ekonomiskt bistånd ökar inte, samtidigt som majoriteten inte har några särskilda satsningar på arbeten utan halverar antal feriejobb med 800 för de ungdomar som söker sommarjobb.

Den blågröna majoriteten har öppnat för att ombilda hyresrätter inom de allmännyttiga hyresrätterna. Andelen allmännyttiga hyresrätter är i dag mindre efter den borgerliga alliansens tidigare ombildningar till bostadsrätter. Bostadsmarknaden är allt mera oåtkomlig för ett hushåll som lever på låga inkomster eller försörjningsstöd, vilket ökar kostnaderna för ekonomiskt bistånd till hushåll som saknar eget boende. De högsta hyrorna som godkänns för en försörjningsstödstagare har halkat efter, vilket innebär ökade svårigheter för resurssvaga hushåll att få en bostad och att den socioekonomiska boendesegregationen fortsätter att öka. Nyproduktionen, oavsett om det handlar om allmännytta eller inte, har så höga boendekostnader att de med de största behoven av bostad har de minsta chanserna att få en.

Den blågröna majoriteten har förvandlats till ett slags transportkompani som lojalt genomför de nedskärningsbeslut som fattats centralt av nuvarande blågröna majoriteten i stadshuset.

Så här vill vi att vårt Enskede-Årsta-Vantör ska vara

Verksamheten ska genomsyras av ett barn- och ett genusperspektiv samt av jämställdhet, mångfald och rättvisa. Enskede-Årsta-Vantör ska vara en stadsdel för alla, oavsett social och etnisk bakgrund. Stadsdelsnämnden ska vidareutveckla demokratin genom en utökad dialog mellan medborgarna och de förtroendevalda. Nya forum för dialog och insyn måste skapas. Medborgarnas möjligheter att påverka viktiga stadsplanerings- och stadsmiljöfrågor måste öka. Vi vill ge mera makt åt de lokala beslutsfattarna och åt invånarna i stadsdelsområdet och mindre toppstyrning från centrala nämnder och styrelser.

Stadsdelsnämnden ska återta verksamheter från entreprenad drift till egen regi när de nuvarande avtalen löper ut. Inga riskkapitalbolag som pressar ned kostnaderna för att sedan föra ut pengarna till utländska skatteparadis ska anlitas. Ett hbtq-perspektiv ska finnas i alla nämndens verksamheter. Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd ska aktivt arbeta för att bryta ner segregationen i stadsdelsområdet. Ett gott exempel är utbytet av feriearbetande skolungdomar samt möten kring IT-frågor mellan nyanlända ungdomar och äldre på våra vård- och omsorgsboenden.

Enskede-Årsta-Vantör ska vara en stadsdel för alla, oavsett social och etnisk bakgrund. Vi ska vara en ekologiskt hållbar, rättvis, trygg och tillgänglig del av Stockholm. Enskede-Årsta-Vantör ska också vara en trygg och ren stadsdel att leva och vistas i, och en spännande del av en jämlik, jämställd och klimatsmart stad.

För Vänsterpartiet går vår gemensamma välfärd före skattesänkningar och företagens intresse av att göra stora vinster på våra skattepengar och på vår gemensamma

egendom som generationer av stockholmare har arbetat ihop. Inga verksamheter inom vård, omsorg, socialtjänst och förskola ska konkurrensutsättas. En stor del av driften av gemensamt finansierade verksamheter ligger idag hos vinstdrivande företag. Vi vill satsa på verksamhet av hög kvalitet i egen regi. Vi vill förbjuda vinstintressen i driften av den gemensamma välfärden. Däremot ser vi gärna att idéburna verksamheter kompletterar verksamhet i egen regi.

Stadsdelens personal ingen förbrukningsvara

Inom Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd finns cirka 2600 medarbetare som ser till att alla invånare oavsett ålder får olika former av viktiga och värdefulla välfärdstjänster året runt, såsom exempelvis vårdbiträden, lokalvårdare, kökspersonal, förskolelärare, fritidsledare, socialsekreterare, barnskötare, enhets- och avdelningschefer, biståndsbedömare, utredare, ledsagare m.fl.

De blågrönas nedskärningsbudget drabbar inte bara invånarna i form av sämre välfärd utan även de anställda kommer att få en tuffare arbetssituation och oklarare anställningsvillkor.

Detta då det inte kommer finnas tillräckligt med ekonomiska resurser för att exempelvis kunna erbjuda de som har ofrivillig deltid en heltidstjänst istället. Även de som har tidsbegränsade visstids- och timanställningar- de kommer inte att kunna erbjudas tryggare anställningsvillkor och därmed en fast lön som ger dem möjlighet att exempelvis kunna teckna hyreskontrakt och andra former av mer långsiktiga privatekonomiska kontrakt/avtal. Det vill säga en långsiktigt hållbar och trygg livssituation.

Det gör även att det kommer att uppstå vakanser då våra medarbetare på grund av arbetssituationen kommer att söka sig till andra kommuner eller företag för att få bättre och tryggare arbetsvillkor. Vilket ytterligare kommer att öka arbetspressen på våra kvarvarande medarbetare. Ett resultat kommer att bli en stigande sjukfrånvaro, men även sjuknärvaron kommer öka då många kommer att gå till arbetet trots sjukdom i solidaritet med arbetskamraterna.

Sammanfattningsvis anser Vänsterpartiet att stadsdelens personal aldrig ska hanteras som en förbrukningsvara vilket kan bli ett resultat av de besparingar och nedskärningar som den blågröna budgeten innehåller.

Förskoleverksamhet

Förskolan är en viktig pedagogisk verksamhet. Därför ska staden göra en rejäl satsning på förskolan. Detta behövs för att barngruppernas storlek ska minska och personaltätheten öka, så att det finns förutsättningar att möta behoven hos alla barn. Stadsdelen ska erbjuda barnomsorg på obekvämlig arbetstid.

Förskolornas ekonomi kommer att vara extremt ansträngd under 2020. Majoritetens höjning av förskolepengen är så marginell att den inte täcker förväntade löne- och prishöjningar. Vänsterpartiet satsar 21,7 mnkr mer än majoriteten på förskolorna i Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsområde. Resurser behövs för att öka personaltätheten. Personalen ska få förutsättningar att fokusera på det pedagogiska uppdraget och inte åt onödig administration. En god arbetsmiljö underlättar rekrytering av medarbetare och möjligheter att behålla dem som valt att arbeta hos oss.

- Stadsdelen ska göra en satsning på att minska barngrupperna inom förskolan för att vända den negativa utvecklingen vad gäller gruppstorleken
- Genomsnittlig storlek på barngrupperna ska vara högst 15 för att sedan successivt minska för varje år för att nå Skolverkets riktlinjer
- Andelen förskollärare i personalgrupperna måste öka
- Förskolan ska ha ett demokratiskt och jämställt förhållningssätt. Jämställdhets- och genusperspektivet ska fortsätta att integreras i det dagliga arbetet i förskolan
- Arbetet med barns språkutveckling och modersmålsstöd ska prioriteras
- Barns förmåga att uttrycka sig i olika former ska uppmuntras och utvecklas
- Alla föräldrar ska kunna vara delaktiga i förskolans arbete
- Förskolan måste satsa både på barnens eget skapande samt på kontakter med professionella kulturutövare.
- Ambitionerna för andelen kravmärkt mat måste ytterligare höjas
- Stadsdelen ska fortsätta arbetet med kemikaliesmarta förskolor
- Stadsdelen ska arbeta för en giftfri miljö i såväl förskolan som dess närområde och ge möjlighet till en aktiv utevistelse med fysisk rörelse
- Andelen ekologisk och vegetabilisk mat i stadsdelens förskolor ska ökas

Barn, kultur och fritid

Verksamhetsområdet barn, kultur och fritid är en frivillig verksamhet som inte regleras i olika lagar och föreskrifter och därmed riskerar verksamheten att drabbas brutala besparingar och kortsiktiga nedskärningar. Den blågröna majoriteten struntar fullständigt i den betydelse som dessa verksamheter har i det förebyggande arbetet för att förstärka tryggheten i vår stadsdel. Det finns stora oro att våra parklekar och fritidsgårdar kommer att drabbas av nedläggningen. Även resterande verksamhet inom barnkultur och fritid kommer drabbas hårt av den kortsiktiga blågröna nedläggningspolitiken. Fryshuset i Östberga riskerar att stänga 1 juni 2020, likaså badbussarna under sommaren.

Vi kan också notera att föreningsbidraget minskar kraftigt trots att vårt invånarantal ökat och kommer att fortsätta stiga de kommande åren.

Resursfördelningen ska säkra att ungdomsverksamheten är lika attraktiv för flickor som för pojkar. Motion och rörelse ska främjas. Personalen ska ha kunskap om risk- och skyddsfaktorer när det gäller droger, kriminalitet och hedersrelaterad skyddsproblematik. Olika former av verkligt ungdomsinflytande ska testas. Vänsterpartiet satsar 8.6 miljoner kronor mer än majoriteten på att stärka förebyggande arbetet som är viktigt för att behålla tryggheten i Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsområde.

- Alla ungdomar ska ha nära till icke-kommersiella och tillgängliga mötesplatser
- Nämnden ska i samarbete med kulturnämnden öppna ett bibliotek i Rågsved
- Ungas inflytande över den egna vardagen ska utökas
- Samtliga skolungdomar som så önskar ska kunna få feriejobb via staden.
- Öppna en ungdomsmottagning i Vantör
- Stadsdelen ska arbeta särskilt för att nå fler flickor i fritidsgårdsverksamheterna.
- Utveckla samarbete mellan verksamhetsområdet och socialtjänsten med fokus på det förebyggande arbetet
- Utveckla den uppsökande verksamheten med fältförlagt socialt arbete med fokus på de utemiljöer och de tidpunkter då ungdomar vistas där
- Utöka bemanningen och öppettiderna i parklekarna med målsättningen att samtliga parklekar ska vara öppna även på helgerna
- Parklekarna ska få budgetmedel som täcker kostnaderna för verksamheten. Eventuella intäkter för uthyrning av lokaler ska oavkortade gå till de satsningar som parklekarna bedömer som mest angelägna
- Arbeta uppsökande med information och erbjudande om sommarkollo. Familjer med ekonomisk, social och psykisk utsatthet ska prioriteras
- Stadsdelen ska stödja generationsöverskridande fritids- och kulturverksamheter.
- Öka andel aktiviteter och platser för specifika målgrupper såsom unga med funktionsnedsättning, äldre, nyanlända och HBTQ-personer

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Personer med funktionsnedsättningar ska få stöd i boende, sysselsättning och fritidsaktiviteter. Individuella planer för boende ska göras för alla som idag bor på tillfälligt boende eller som måste utnyttja stadens tak över huvudet-garanti.

- Budget- och skuldrådgivningen och konsumentvägledningen ska bedrivas i egen regi, samt tillföras resurser för att kunna arbeta mera offensivt. Särskilda satsningar ska göras på stadsdelens ungdomar med funktionsnedsättning

- Den dagliga verksamheten för personer med funktionsnedsättning ska utvecklas i samråd med personalen och deltagarna för att bättre motsvara kraven och förväntningarna från unga brukare. Den dagliga verksamheten ska drivas i egen regi.
- Barn med funktionsnedsättningar ska få adekvat stöd för att kunna vara med i ordinarie fritidsverksamhet. Ett starkt förebyggande socialt arbete är viktigt för att behålla tryggheten i Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsområde
- Socialpsykiatrins öppna mötesplats Flotten i Årsta är en bra verksamhet som fyller en viktig funktion. Dock gör dess otillgänglighet (avsaknad av hiss, avstånd från en stor del av målgruppen) och behov av ordentligt kök för livsmedelshantering – att förvaltningen snarast måste hitta lämpligare lokal. Behovet av en social mötesplats är störst i Vantör där en stor del av målgruppen bor. Med tanke på kollektiva färd sätt och målgruppens problematik så vill Vänsterpartiet påskynda byte till lämplig lokal å det snaraste

Äldreomsorg

Alla äldre har rätt till en trygg ålderdom. Det krävs en långsiktig planering och samordning i staden när antalet äldre stockholmare ökar kraftigt. Ett äldreperspektiv ska finnas med i all stadsplanering och nybyggnation. Vänsterpartiet satsar 17.2 miljoner kronor mer än den blågröna majoriteten

Vi höjer inte avgiften för hemtjänst i vårt budgetförslag. Utvecklingsarbetet inom hemtjänsten måste fortsätta, samtidigt som hemtjänstpersonalens handlingsfrihet för att tillmötesgå den äldres dagsaktuella behov och önskemål förbättras.

- Specialiserade mottagningsteam i hemtjänsten ska öka tryggheten och stärka möjligheten till rehabilitering efter utskrivning från sjukhus
- Mårtensgården och Tussmötegården bör återgå i egen regi efter nuvarande avtalsperiod.
- De äldre ska ha rätt att välja vård- och omsorgsboende i hela staden (även i andra kommuner) men ska garanteras ett boende med hög kvalitet i den egna stadsdelen.
- Aktivitetscenter i stadsdelen ska få de resurser de behöver
- Äldre ska ha rätt till ökad utevistelse och fler sociala aktiviteter
- Dagens biståndsbedömning avseende plats på vård- och omsorgsboende måste bli generösare. Oro, ensamhet och hög ålder ska väga tyngre i bedömningarna enligt de riktlinjer som den rödgröna majoriteten tog fram under förra mandatperioden.
- Det tidigare projektet ”Tryggt mottagande i hemmet” ska permanentas
- Kompetensutveckling för personalen inom psykisk ohälsa, missbruk och vård i nära relationer måste fortsätta

- Det orimliga kundvalssystemet för hemtjänsten behöver ytterligare en översyn. Samarbetet och uppföljningen om äldres vård och omsorg blir onödigt komplicerat med det höga antalet utförare samtidigt som husläkarmottagningarna i stadsdelsområdet har olika huvudmän.
- Nämnden ska införa nollvision för hemlöshet bland äldre

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri:

Trygghet för individen och trygghet i samhället skapas med långsiktiga perspektiv och åtgärder. Inom individ och familjeomsorg bedrivs en viktig förebyggande och trygghetsskapande verksamhet som riktar sig till alla barn, ungdomar och familjer, men som nu tyvärr kommer att fortsätta åsidosättas ännu ett år med en alldeles för passiv budget och med för stor tro på att repressiva åtgärder ska leda till en hållbar trygghet. Det drabbar en utsatt grupp av medmänniskor och vi ifrågasätter kraftigt den människosyn som uttrycks genom nedskärningarna. Nedläggningen av Valvet är ett sådant beslut.

- Bibehållet arbete med handlingsplanen för socialekreterare och biståndshandläggare
- Individ- och familjeomsorgen ska ha ett barn- och genusperspektiv i all handläggning
- Stärkt samordning mellan vuxen- och barnhandläggning

Stadsdelen ska:

- Stärka arbetet med stödinsatser mot våld i nära relationer. Relationsvåldscentrum Sydost ska få de resurser som är nödvändiga för att driva verksamheten.
- Stärka de sociala insatsgrupper (SIG) och särskilt kvalificerade kontaktpersoner
- Stärka arbetet med samordnad individuell plan (SIP)
- Förstärka arbetet mot vräkningar
- Tillgodose behoven av träfflokaler i stadsdelsområdet där brukaren bor t.ex. genom att säkerställa finansiering av Valvets verksamhet
- Personer med försörjningsstöd p.g.a. arbetslöshet ska erbjudas individuellt anpassat stöd i stadens regi med egen försörjning som mål. De som står långt från arbetsmarknaden p.g.a. sociala, psykiska eller missbruksproblem ska erbjudas intensivt stöd
- Stärka missbruksvården och arbetet med att hemlösa ska få bostad.
- Säkra tillgång till jour- och familjehem
- Stärka invånarnas tillgång till ungdomsmottagning. Utöver satsning på att öka antalet pojkar som besöker mottagningen ska mer insatser erbjudas med

anledning av unga tjejers psykiska ohälsa. Utredda var behovet av en ungdomsmottagning i stadsdelen är störst

- Barn och ungdomar som lever i familjer med missbruk eller psykisk sjukdom ska garanteras hjälp och stöd
- Utveckla stödet till placerade barn och deras föräldrar och arbetet med eftervård i öppna former i samarbete med socialnämnden
- Fortsätta utveckla stadens familjehemsvård och säkerställa att alla barn ges tillgång till stödgrupper
- Anhörigstöd ska utvecklas och stöd till barn som anhöriga erbjudas samt anhöriga till kriminella
- Stärka samverkan mellan skola, förskola, socialtjänst, fritidsverksamheter och det förebyggande och uppsökande sociala arbetet för barn i riskzon, bl.a. genom att permanenta och utöka Skolsociala team. Stärka det sociala uppsökande arbetet med fokus på utanförskap och narkotikaförsäljning
- Planera för utbyggnad av boenden för personer med psykisk och neuropsykiatrisk funktionsnedsättning
- Fortsätta att förbättra möjligheterna till arbetslivsinriktade insatser och sysselsättning för personer med psykisk och neuropsykiatrisk funktionsnedsättning samt
- Utveckla budget- och skuldrådgivning med fokus på ökad tillgänglighet
- Arbeta förebyggande mot spelberoende och utveckla insatserna för målgruppen utifrån ett kunskapsbaserat arbetssätt
- Förstärka möjligheten att erbjuda boendestöd i egen regi
- Hela stadsdelen ska aktivt bidra till stadens flyktingmottagning. De ensamkommande flyktingbarn som nämnd ansvarar för ska få en aktiv introduktion in i det svenska samhället och de ska så långt det är möjligt placeras på boenden i den egna stadsdelen.
- Personalen ska ha hbtq-kompetens för att på bästa sätt kunna bemöta samkönade par och ensamstående hbtq-personer inklusive ungdomar
- säkerställa kompetens kring särskilt sårbara grupper, exempelvis personer med funktionsnedsättningar, äldre, hbtq-personer, personer med beroendeproblematik, personer med utländsk bakgrund och personer som lever i en hederskontext

Stockholm ska vara en stad där rätten till bistånd värnas och där socialtjänsten kan erbjuda insatser av hög kvalitet som är likvärdig över hela staden. Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare för socialsekreterare och biståndshandläggare och brukarperspektivet ska genomsyra verksamheten. Staden ska utveckla och stärka stödet till barn och unga utifrån deras behov. Verksamheten ska garanteras tillräckliga

handläggares resurser. Vi avvisar standardlösningar som strider mot socialtjänstlagens anda om individuell bedömning. Socialtjänstens arbete ska baseras på kunskap, erfarenhet, brukarinflytande, utvärdering och forskning. Alla som söker stöd ska få ett gott bemötande.

Stadsmiljö

Stadsdelens närmiljö är central för att erbjuda ett tryggt, stimulerande och välgörande vardags- och fritidsliv. En jämlik tillgång till våra offentliga rum är en förutsättning för ett demokratiskt samhälle med en bred tillit till våra medmänniskor. Enskede-Årsta och Vantör är en växande stadsdel och stadsmiljöarbetet är en viktig aspekt för att utvecklingen ska bli så lyckad som möjligt. Vi är många som ska samsas om våra gemensamma ytor och ett högkvalitativt och ambitiöst arbete kring drift och investeringar är därför väsentligt. Vänsterpartiets budget lägger 22,5 miljoner på stadsmiljöns drift, vilket är 1 miljon kronor mer än den blågröna majoritetens budget för stadsdelen.

- Nämnden ska ha ett reellt inflytande över stadsplaneringen och ha ett samordnande områdesansvar för stadsmiljö i stadsdelsområdet
- Beslutsgången ska garantera verkligt inflytande för både barn och vuxna och stadsdelspolitiker genom lokala och lättillgängliga samrådsmöten
- Barn- genus-, tillgänglighets- och äldre perspektiv ska alltid finnas med i planeringsprocessen
- Samordningen mellan stadsmiljöarbetet och planering av förskoleverksamheten i stadsdelen ska stärkas för att säkerställa att förskolebarn, skolelever och den breda allmänheten har lika och god tillgång till kvalitativa utemiljöer
- Stadsplaneringen ska fokusera på sammanhängande geografiska områden där bostadsförsörjning, goda kollektivtrafiklösningar och avvägning mellan kommersiell och offentlig service ingår
- Klimat- och miljösamordnare ska stimulera och samordna miljöarbetet både inom stadsdelsnämndens verksamheter och bland invånarna i stadsdelen
- En del av parkskötseln ska överföras i egen regi och även användas som arbetsträning för de som har svårt att komma in på ordinarie arbetsmarknad
- Renhållning och skötsel av parkerna samt tillgängligheten ska vara på mycket hög nivå. Parker, parkbänkar och lekparker ska vara tillgängliga
- Särskilda medborgardialoger ska årligen hållas för de olika naturreservaten i stadsdelsområdet, för att fånga upp synpunkter och förbättringsförslag.
- Medborgardialoger kring den offentliga miljön i stort ska hållas med jämna intervall för att fånga upp medborgarnas synpunkter kring trygghet, tillgänglighet och drift.
- Stadsodling ska uppmuntras och stödjas med information och platsanvisningar

Lokala strategier för hållbar utveckling ska utvecklas. Stadsmiljöarbetet måste fördjupas genom utökat medborgarinflytande vad gäller trafik, parker och stadsplanering. Barn, unga och äldre ska få säga sin mening innan beslut fattas om frågor som rör deras vardag. När människor är delaktiga blir planeringen bättre och antalet överklaganden minskar. Därmed går byggprocessen smidigare och det blir lättare att klara målen. Förvaltningen ska vara närvarande och föra aktiva dialoger med befolkningen i de områden i stadsdelen som står inför stor utveckling de närmaste åren. Nämnden ska ta vara på de medborgarförslag som kommer med idéer om hur idag outnyttjade ytor kan göras till levande miljöer med aktiviteter och platser för trivsam vistelse.

Arbetsmarknadsåtgärder

Stadsdelen har förutsättningar för att nå ut med information och stöd till medborgare som står långt från arbetsmarknaden. En lokal förankring med Community center och lokala feriejobb skapar förutsättningar för arbete för stadsdelens invånare. Vänsterpartiets budget för 2020 satsar 26,4 miljoner på arbetsmarknadsåtgärder, en ökning med 2,5 miljoner jämfört med den blågröna majoriteten. Vänsterpartiet tror på att skapa förutsättningar och stöd på en lokal nivå för att göra vägen till jobb enklare för de invånare som behöver stöd.

- Stadsdelen ska fortsätta utvecklingen av insatser för kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden, särskilt utrikes födda kvinnor, genom exempelvis uppsökande arbete
- Stadsdelen ska erbjuda personer med social problematik, fysisk och/eller psykisk ohälsa individuellt utformat stöd för att närma sig arbetsmarknaden
- Öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättningar att komma i arbete
- Fortsätta utvecklingen av insatser för unga vuxna som står långt från arbetsmarknaden, med fokus på uppsökande arbete
- Rågsved Community Center ska fortsätta utveckla sin verksamhet för att nå fler unga vuxna
- Stadsdelens ungdomar ska erbjudas möjlighet att söka feriejobb under sommar-, höst- och vinterlov

Ekonomiskt bistånd

Stockholm ska vara en stad där rätten till bistånd värnas och fokus ska ligga på att utveckla och stärka det sociala förändringsarbetet. Alla barn i staden har rätt till goda uppväxtvillkor och därför ska det kompensatoriska arbetet för barn vars föräldrar är aktuella för försörjningsstöd utvecklas.

Den blågröna majoriteten har inom ekonomiskt bistånd ingen beredskap för den kommande lågkonjunktur.

- Kompensatoriska insatser med 1000 kr/barn och år för barn vars föräldrar har försörjningsstöd
- Integrera ett jämställdhets- och barnrättsperspektiv i alla led av beslutsfattande
- Ge biståndstagare stöd och individuellt utformade insatser för att nå självförsörjande
- Samtliga vuxna personer med rätt till försörjningsstöd ska ha rätt till bistånd till SL-kort om det inte är helt klarlagt att de inte alls har behov av de
- Hålla en hög tillgänglighet och ge ett gott och respektfullt bemötande anpassat till individens förutsättningar i kontakten med den enskilde
- Skyndsamt arbeta för att digitalisera behandlingen av ekonomiskt bistånd för att personalresurserna i större utsträckning ska läggas på socialt förändringsarbete
- Säkerställa att utbetalningar av ekonomiskt bistånd sker rättssäkert
- Säkerställa att bidragsbrott anmäls till polis för vidare utredning
- Arbeta för ökad tillgänglighet för de sökande med öppna mottagningar, drop-in och eftersträva en hög servicenivå
- Säkerställa att informationsmaterial och ansökningsblanketter är utformade så att det är lätt att förstå villkoren och lämna korrekta uppgifter, samt erbjuda stöd för att lämna rätt information
- Hålla en hög tillgänglighet och ge ett gott och respektfullt bemötande anpassat till individens förutsättningar i kontakten med den enskilde
- Anpassa bemötandet med hänsyn till den enskildes förutsättningar, exempelvis utifrån funktionsnedsättning eller behov av språk-/teckentolk
- Säkerställa att socialsekreterare inom verksamheten får vidareutbildning i våld i nära relation

Blågröna & Vänsterpartiets budget

E-Å-V SDN	Budget 2019	Blågröna 2020	Skillnad 2019/20	Vänstern 2020	Skillnad Vänstern Blågröna 2020
Förskola	571,5	588,9	17,4	610,6	21,7
Barn, kultur och fritid	57,5	56,1	-1,4	64,7	8,6
Individ- och familjeomsorg	268,1	278,2	10,1	285	6,8

Stöd och service	426,2	436,1	9,9	445,8	9,7
Äldreomsorg	772,1	771,3	-0,8	788,5	17,2
Arbetsmarknads- åtgärder	26,3	23,9	-2,4	26,4	2,5
Stadsmiljö	21,6	21,5	-0,1	22,5	1
Ekonomiskt bistånd	153,6	152,3	-1,3	152,3	0
Totalt	2 296,9	2 328,3	-31,4	2 396,8	67,5

Beslutsgång

Ordföranden Gustav Johansson (M) ställer sitt eget m.fl. (M), Urban Rybrink (L), Ola Gabrielson (MP) och Christina Peterson (C) yrkande, Veronica Palms m.fl. (S) yrkande samt Hassan Jamas m.fl. (V) yrkande mot varandra och finner att nämnden beslutar i enlighet med hans eget m.fl. (M), Urban Rybrink (L), Ola Gabrielson (MP) och Christina Peterson (C) förslag.

Reservation

Veronica Palm m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.

Hassan Jama m.fl. (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.

Särskilt uttalande

Tobias Karlsson (SD) lämnade ett särskilt uttalande:

Ett förslag till verksamhetsplan och budget för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd i linje med majoritetens budget i kommunfullmäktige har inkommit till stadsdelsnämnden.

Sverigedemokraterna har presenterat en egen budget i kommunfullmäktige där vi redovisar vår syn på hur verksamheten för Stockholms stad bör prioriteras och hänvisar därför till denna för en utförligare beskrivning.

Stadsdelen ska säkerställa en trygg och värdig ålderdom för de äldre. Många äldre blir förr eller senare beroende av äldreomsorgen för att kunna upprätthålla sin livskvalitet. Behovet kan se väldigt olika ut och uppkomma i olika skeden av livet. Vissa vill bo kvar hemma och andra vill bo på ett serviceboende eller ett trygghetsboende. Den som vill och kan bo kvar hemma ska ges möjlighet till det genom att erbjudas hemtjänst. En individuell bedömning ska alltid göras så att den äldre kan få rätt assistans. Om man önskar flytta till ett service- eller trygghetsboende ska man i bästa möjliga mån erbjudas en plats i sitt närområde. Det är den äldres vilja och behov som skall styra kommunens äldrevård och inte tvärtom.

Vi motsätter oss enskilda satsningar på genusprojekt. Många barn börjar förskolan vid en mycket tidig ålder. Förskolan får därigenom ett avgörande inflytande på våra barns vardag. Förskolan formar också framtidens kommuninvånare. Eftersom inflytandet från förskolan är så stort ställer sig Sverigedemokraterna avvisande till det som kallas könsneutral genuspedagogik. Det finns skillnader mellan män och kvinnor liksom skillnader mellan pojkar och flickor. Dessutom skiljer sig varje människa från sin nästa oavsett kön.

Våra lokala grönområden ska värnas då de bidrar till välmående och avkoppling för invånarna. Våra parker förbättrar också luften och på så sätt levnadsmiljön för stadens invånare. Fortsätter man på den inslagna vägen att stockholmarnas parker ska bebyggas kommer resultatet bli en ökad ohälsa, och överlag försämrats levnadsmiljön. Det är också viktigt att kommunen förbättrar riktlinjerna vid upphandling kring kött och råvaror i syfte att bli en mer djurvänlig kommun. Målet är att svensk mat ska serveras inom kommunens verksamheter. På så sätt kan långa och onödiga transporter undvikas samtidigt som Stockholms stad stödjer svenska bönder.

Sverigedemokraterna är i synnerhet negativa till majoritetens ineffektiva klimatpolitik som bedrivs inom ramen för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd. Här följer två exempel som vi vill belysa:

- 1. Förvaltningen begär medel för att köpa in elcyklar i syfte att minska klimatpåverkan. Som underlag till begäran bifogar förvaltningen en beräkning på klimatbesparingen. Denna beräkning tar dock ej hänsyn till klimatpåverkan för tillverkning och transport av elcykeln, vilket är praxis vid beräkning av klimatnytta. Besparingen uppskattas bli 518 kg/år med en kostnad om 4210,50 kr/år, vilket motsvarar 123 gram CO₂ekv/kr, vilket är lågt jämfört med exempelvis en klimatkompensering i ett utvecklingsland.*
- 2. Förvaltningen ansöker även om medel för klimatåtgärder enl. 10 bilaga 10 B. Ansökan berör asfaltering med så kallat ECO-asfalt. Åtgärdens totala*

investering är 3 mkr och klimatbesparingen har beräknats till 1412 kg CO₂ ekvivalenter. Miljösamordnaren hänvisar ej till källa rörande indata till denna beräkning, men med en enkel internetsökning fann vi att det rör sig om Peabs ECO-asfalt och att beräkningen gjorts med det verktyg som tillhandahålls på deras hemsida.

Sverigedemokraterna är positiva till att åtgärder utförs som ger klimatbesparingar, men att det är av stor vikt att vinsten ställs emot kostnaderna. Särskilt eftersom det är skattebetalarnas pengar som används. Vidare bör upphandlingar vara leverantörsneutrala, då det inte nödvändigtvis är just Peabs produkt som ger bäst klimatnytta. I detta fall är dessutom besparingen enbart 0,47 gram CO₂ekv/kr, vilket är oerhört lågt.

Förvaltningens miljösamordnare bör kunna hitta mer effektiva klimatåtgärder än dessa om det ska motivera att skattemedel tas i anspråk.

Ersättaryttrande

Ersättaren Lisa Palm (Fi) inkommer med ett ersättaryttrande.

Om jag hade haft rösträtt hade jag föreslagit:

- 1. att avslå stadsdelsförvaltningens förslag till beslut,*
- 2. att stadsdelsförvaltningen ges i uppdrag att återkomma till nämnden med en verksamhetsplan i överensstämmelse med vad som anförs i detta ersättaryttrande samt Feministiskt initiativs budget för Stockholms stad,*
- 3. att stadsdelsnämnden beslutar att inte avveckla Träffpunkten Valvet,*
- 4. att säkerställa att stadsdelens strukturerade jämställdhetsarbete och jämställdhetsintegrering inte nedprioriteras,*
- 5. att rusta upp kultur och fritid för barn och unga, inklusive förebyggande arbete, samt*
- 6. att därutöver anföra följande:*

En stadsdel där makt och resurser fördelas jämställt och jämlikt

Den grönbåa majoritetens budget för 2020 innebär stora nedskärningar inom verksamheten för jämställdhet, barn, kultur och fritid, i lokalt demokratiarbete och i välfärden. Det är en politik som kommer öka segregationen och slå hårdast mot de med låga inkomster, mot kvinnor, barn och unga, pensionärer och grupper som utsätts för strukturell diskriminering. Feministiskt initiativ prioriterar välfärd och mänskliga rättigheter framför skattesänkningar och utförsäljningar.

Det blir stora konsekvenser av styrets centrala politik: utförsäljningar, minskade anslag till barn och ungdomars fritid, förebyggande arbetet. Bibliotekens budget under föregående år har resulterat i försämrade öppettider och sämre arbetsmiljö för bibliotekarierna. Det får stora konsekvenser för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsområde.

Med minskade ambitioner från staden centralt är det viktigt att stadsdelen fortsätter arbetet med jämställdhetsbudgetering och jämställdhetsintegrering och fortsätter utveckla och systematisera det pågående arbetet med att redovisa individbaserad statistik uppdelad efter kön. Där skillnader synliggörs ska analys göra och en åtgärdsplan ska tas fram för att komma till rätta med snedfördelningen av resurser.

Vi vill se fler jobb inom välfärden och utöka det framgångsrika arbetet med stadsdelsmammor som arbetar uppsökande mot kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden. Arbetet med Rågsveds stadsdelsmammor har varit väldigt framgångsrikt och Feministiskt initiativ vill öka budgeten för denna arbetsmarknadsåtgärd och arbetet permanentas, samt utvecklas till fler områden i stadsdelen som Östberga och Hagsätra. Stadsdelen ska se över möjligheten till att öppna upp ett kvinnokafé i Östberga Kulturhus med liknande koncept som exempelvis "Yalla-trappan" för att skapa vägar in i arbete och egenförsörjning för kvinnor i Östberga.

Enskede-Årsta-Vantör stadsdel är en stor arbetsgivare och vi behöver garantera att de som arbetar inom bland annat äldreomsorgen, socialpsykiatri och förskolan har goda arbetsvillkor. Stadsdelens anställda ska ha trygga anställningar och en lön som går att leva på. En stor del av välfärden bärs upp av kvinnor och ett av det främsta jämställdhetsarbetet ska vara att trygga kvinnors egen försörjning och anställningsvillkor. Arbetstidsförkortning behöver ses över och heltid som norm ska gälla för alla anställda. Sjukfrånvaron i stadsdelen är alarmerande och det är framförallt inom kvinnodominerade arbetsplatser som förskola och äldreomsorg som den är hög. Mindre stress och mer makt över sin arbete behöver vara i fokus i arbetet för att minska sjukfrånvaron.

Vi vänder oss starkt emot de nedskärningar som gjorts och som fortsätter göras inom barn, kultur och fritid. Våra parklekar ska eftersträva längre öppettider. Verksamheten i parklekarna ska förstärkas genom att staden aktivt arbetar med att engagera annan barn- och ungdomsverksamhet som vill bedriva kompletterande verksamhet som är öppen för alla barn i Stockholms parklekar. Fritidsgårdarnas öppettider och strukturerade verksamhet ska utvecklas för ökad tillgänglighet för Enskede-Årsta-Vantörs ungdomar. Det är även viktigt att fritidspersonalens trygghet garanteras.

Medan den grönbå majoriteten skär ner i demokratiarbetet - vill vi istället utveckla det. I en tid när högerextremism och antidemokratiska krafter växer sig starka är det otroligt viktigt med den lokala organiseringen. Förutom att lägga mer pengar på området barn, kultur och fritid - vill avsätta särskilda medel för att stärka kvinnors organisering, i särskilt de områden med låg socioekonomisk status. Fler kvinnor behöver få sina röster hörda och genom att utveckla målgruppsanpassad information om demokratiska processer och stödja kvinnors organisering kan vi göra det. Det är viktigt att Enskede-Årsta-Vantörs jämställdhetsarbete utvecklas tillsammans med kvinnoorganisationer för att bidra till träffsäkra åtgärder som bygger på kunskap om hur livsvillkoren ser ut. Alla kvinnor i stadsdelen ska ha lika möjligheter att styra över sina liv och påverka samhället.

Att ha platser att mötas på, organisera sig och göra saker tillsammans är centralt för det civila samhället och för demokratin. Trygga rum har alltid varit viktigt för grupper som genom historien har diskriminerats och utsatts för förtryck. De kan bidra till att stärka människors egenmakt. Därför vill vi att stadsdelen möjliggör för skapandet av fler mötesplatser för unga tjejer och hbtq-personer för att skapa trygga rum.

Arbetet med sociala insatsgrupper ska utökas för att hjälpa ungdomar ur kriminella miljöer och stadsdelen ska se över möjligheten att införa metoden GVI (Group Violence Intervention) för att fortsätta arbetet med att minska det grövsta våldet. Vi vill också fortsätta våra satsningar på fler fältassistenter och särskilt mot yngre målgrupper, fler socialsekreterare och utöka det våldsförebyggande arbetet i skolan. Negativa maskulinitetsnormer ska motarbetas redan i förskolan och genom hela skoltiden för att motverka våld i nära relationer eller i gatumiljö. Unga killar ska tidigt få stöd genom att erbjudas hjälp med skola och tillgång till fritidsaktiviteter och kultur. Feministiskt initiativ vill utveckla arbetet i förskolan och ett tydligt könsperspektiv ska integreras i det våldsförebyggande arbetet.

Vi vill också fortsätta arbetet med att öka jämställdheten i fritidsverksamheten, motverka maskulinitetsnormer och fortsätta skapa fler mötesplatser för unga tjejer och hbtq-personer. Det framgångsrika arbetet med ungas organisering kring feminism och antirasism ska återupptas. Det är en grundläggande del av barnkonventionen att barn och unga får kännedom om sina rättigheter.

Det omfattande arbete vi började under föregående mandatperiod med att motverka mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld måste fortsätta och förstärkas ytterligare. Stöd och skydd ska finnas att få snabbt och säkert för alla våldsutsatta. Feministiskt initiativ vill se en hederscertifiering

av socialtjänsten och utveckla arbetet för att stödja personer utsatta för hedersvåld och förtryck när den mest akuta fasen är över. Vi vill att förvaltningen utvecklar arbetet för att de unga som befinner sig i en situation där en både är offer och förövare för hedersförtryck ska få insatser.

Vi vill se en skyddsgaranti för våldsutsatta. Feministiskt initiativ vill att stadsdelen, tillsammans med socialnämnden, genomföra en kartläggning av placeringar på skyddat boende och analysera eventuell nedgång i placeringar samt jämföra detta med ansökningar och behov av skydd och stöd för att säkerställa att alla som har behov av placering på skyddat boende får det. Även papperslösa kvinnor och utsatta EU-medborgare ska ha rätt till skydd från våld och förtryck. Vi vill se en utveckling av ungdomsmottagningen i Gullmarsplan för att nå unga som skadar sig med sex och har sex mot ersättning.

*Förskolgårdarna ska vara stora och planerade så att de uppfyller barnets behov av lek, rörelse och lärande. Barngrupperna ska vara små och Feministiskt initiativ vill se att stadsdelen tar fram en handlingsplan för att minska barngruppernas storlek. Alla barn ska få god, varierad och näringsriktig mat i förskolan. Förskolepersonalens arbetsvillkor behöver stärkas. Stadsdelsnämnderna ska under året öka andelen serverad vegetarisk och ekologisk kost för att minska klimatpåverkan. Miljön i både förskolan och dess närområde ska vara giftfri och ge
möjlighet till en aktiv utvistelse med fysisk rörelse. Arbetet med kemikaliesmarta förskolor ska fortsätta. Vi vill se att papperslösa barns rätt till förskola garanteras och att inget barn stängs utanför.*

Arbetet mot rasism och diskriminering hade hög prioritet under de år då Feministiskt initiativ hade ansvaret för mänskliga rättigheter i staden. Hundratals chefer och tusentals medarbetare fick kompetensutveckling, skolorna fick uppdrag att stärka sitt arbete mot rasism och kansliet för mänskliga rättigheter satte igång ett gediget arbete i enlighet med ECCARs 10-punktsprogram mot rasism. Det är ett arbete vi vill fortsätta utveckla och stadsdelen ska aktivt arbeta med att reducera diskrimineringen inom sina egna verksamheter.

Stadsdelsnämnderna ska möjliggöra för äldre att ha en vardag med hög livskvalitet genom att exempelvis erbjuda utvistelse, sociala aktiviteter, mötesplatser och kulturupplevelser. En stor trygghetsfråga för de äldre är att få kunna personal som inte är stressad och inte bytas ut - utan kan behöva vara en person som kan bygga en relation till den äldre. Vi vill satsa på personalkontinuiteten, ha reflektionstid på schemat och fortsätta utveckla äldreomsorgen med goda arbetsvillkor för personalen. Kostenhetens utförsäljning är

Under sommaren var det många flickor och kvinnor som upplevt otrygghet och utsatthet i särskilt Rågsved. Tjejer, kvinnor och hbtq-personer ska kunna röra sig obehindrat i stadens offentliga utrymmen oavsett tid på dygnet. Stockholm ska vara en trygg stad fri från hatbrott, rasism och sexism. Stadsplaneringen och trygghetsarbetet ska utgå från ett jämställdhets- och barnperspektiv för att skapa trygga stadsmiljöer och arbetet med feministiskt stadsplanering ska tillämpas vid planering av parker, lekparkar och andra miljöer som stadsdelen har rådighet över.

Rågsveds centrum behöver rustas upp och kontakt med centrumägaren behöver intensifieras i samarbete med stadshuset. Vi vill också lansera ett nytt koncept för trygghetsutveckling av centrumtorg där barn får ta större del av de offentliga rummet. Därför vill vi se att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, tillsammans med Trafikkontoret, skapar fler lekrum i stadsdelens centrum för att skapa mer rörelse och tryggare torg där alla vågar vistas enligt Feministiskt initiativs budgetförslag "barn i centrum". Vi vill se mer offentlig konst i stadsdelen och utveckla samarbetet med Snösätra kulturförening. Snösätra är en stor resurs och dragplåster för stadsdelen. Det är viktigt att vi fortsätter prioritera arbetet med att tillgängliga konst och kultur för alla invånare i stadsdelen.